

Znaczenie historyjki obrazkowej w rozwoju mowy i myślenia dzieci młodszych

Graficzne pomoce dydaktyczne są bardzo cenne w rozwijaniu mowy i myślenia dziecka. Obrazki ułatwiają wyodrębnianie przedmiotów, czynności, sytuacji oraz kojarzenie ich z nazwami. Wpływają na rozwijanie pojęć nie tylko elementarnych, ale częściowo uogólnionych oraz wdrażają do planowej obserwacji. Rozwijają także podstawowe procesy myślowe, jak porównywanie, syntezę, wnioskowanie oraz wyobrażnię dzieci przez komponowanie różnych elementów, uzupełnianie treści na zasadzie związków przyczynowo-skutkowych.

Szczególną rolę w procesie rozwijania logicznego myślenia i mowy odgrywają historyjki obrazkowe. Kształtują one wyobrażnię, spostrzegawczość oraz zachęcają do wypowiadania się na określony temat i do układania własnych opowiadań. Rozmowy prowadzone z wykorzystaniem obrazków stanowią jedną z niezawodnych metod ośmielenia i zachęcania dzieci do samodzielnych wypowiedzi. Stwarzają okazję do szeregowania faktów w logicznej kolejności. Aby ułożyć obrazki, dziecko musi dobrze zrozumieć sens każdego z nich, zauważyć różnice, podobieństwa oraz zależności między nimi, a więc zrozumieć przyczyny i skutki przedstawionej sytuacji. Ilustracje są bodźcem wyzwalamym różnorodne procesy psychiczne, są źródłem intensywnych przeżyć, rozszerzają wiedzę o świecie i rozbudzają zainteresowania. Są także skutecznym sposobem umożliwiającym utrwalenie, uzupełnienie i porządkowanie wiadomości oraz rozwijanie procesów analizy i syntezy. Korzystając z historyjki w pracy z dziećmi, można realizować takie zadania, jak:

- układanie rozsypanych obrazków i opowiadanie, co się na nich dzieje (omawianie treści),
- układanie obrazków, analizowanie ich treści, wskazywanie początku historyjki, dostrzeganie rozwoju akcji, dochodzenie do zakończenia,
- oglądanie dwóch pierwszych obrazków, porównywanie ich, wskazywanie różnic pomiędzy nimi ukierunkowane pytaniami dotyczącymi analizy treści obrazków,
- omawianie początku i końca historyjki, wymyślanie przez dzieci, co działo się na obrazkach środkowych,
- rysowanie zakończenia historyjki,
- układanie, porządkowanie obrazków i tworzenie historyjki na podstawie wniosków, odkrywanie związków przyczynowo-skutkowych,
- pominięcie jednego obrazka (np. ostatniego) i układanie zakończenia historyjki,
- nadawanie historyjce odpowiedniego tytułu,
- rysownie ułożonej przez dzieci historyjki obrazkowej.

Proponowana publikacja *Przysłowia w obrazkach. Układanka edukacyjna* umożliwia realizację wszystkich wymienionych zadań, a także może służyć wzbogacaniu słownictwa uczniów, konstruowaniu związków frazeologicznych i syntaktycznych. Logiczna układanka skierowana do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym składa się z zabawnych historyjek obrazkowych, stanowiących ilustrację dziesięciu znanych przysłów. Zdarzenia prezentowane w historyjkach rozgrywają się w określonym porządku, na kolejno ułożonych trzech lub czterech kartonikach. Każdy kartonik oprócz obrazka zawiera fragment przysłowia, którego kolejne części prezentowane są na następnych pasujących elementach układanki. Połączenie materiału obrazkowego z przysłowiem umożliwia doskonalenie kompetencji językowych dzieci. Jednocześnie historyjka obrazkowa może być wykorzystana do tworzenia opowiadania odtwórczego uwzględniającego zdarzenia prezentowane na obrazkach (opowiadanie *Co dzieje się na obrazku?*) oraz twórczego, np. dokańczanie opowiadania (pominięcie ostatniego obrazka). Może być także użyta do tworzenia opisu (np. wyodrębniania elementów: *Co jest na obrazku? Co widzisz na obrazku?*).

Przykładowe propozycje metodyczne wykorzystania Przystów w obrazkach. Układanki edukacyjnej:

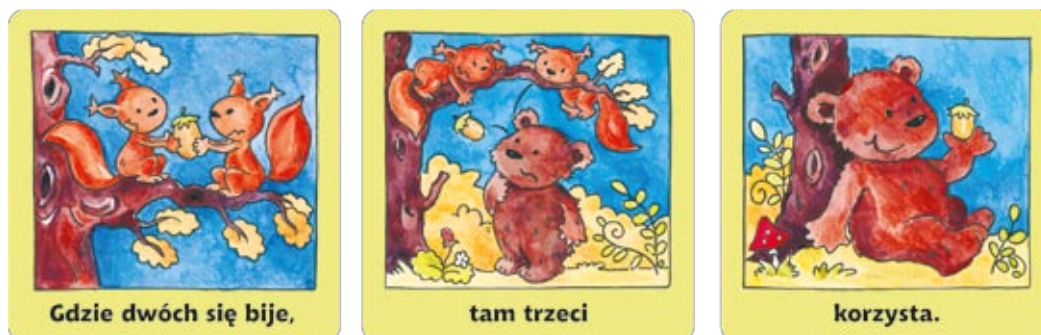
Historyjka obrazkowa *Co za dużo, to niezdrowo* – podane obrazki w nieustalonej kolejności obejmują jedną historyjkę:

1. Analiza treści obrazków, próba odpowiedzi na pytanie: *Co się dzieje na obrazkach?*
2. Porządkowanie obrazków według kolejności zdarzeń.
3. Odczytanie przez nauczyciela przysłowia *Co za dużo, to niezdrowo*.
4. Wyjaśnienie znaczenia przysłowia wspólnie z dziećmi.
5. Zapoznanie dzieci z tekstem bajki Stanisława Jachowicza *Chory Kotek*.
6. Omówienie treści wiersza z dziećmi.
7. Próba odgadnięcia myśli przewodniej w przysłowiu i w wierszu.

Historyjka obrazkowa *Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta* – podane obrazki w nieustalonej kolejności obejmują jedną historyjkę:

1. Obserwacja historyjki obrazkowej *Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta* – historyjka podana z zasłoniętym białą kartką ostatnim obrazkiem.
2. Analiza treści obrazków przez dzieci, próba odpowiedzi na pytanie: *Co mogło się wydarzyć?*
3. Ilustrowanie zakończenia przez dzieci.
4. Odsłonięcie ostatniego obrazka i porównanie jego treści z wypowiedziami i rysunkami dzieci.
5. Odczytanie przysłowia przez nauczyciela.
6. Omówienie treści przysłowia.
7. Odwołanie się do doświadczeń i wiedzy życiowej dzieci.

Literatura:

- Białołęcka H., Dunin-Wąsowicz M., *Pomoce graficzne w wychowaniu przedszkolnym*, Warszawa 1975.
- Dudzińska I., *Obrazki pomagają w aktywizowaniu myślenia dzieci*, „Wychowanie w Przedszkolu” 1976, nr 7-8.
- Iglicka Z., *Rola przedszkola w stymulowaniu mowy dziecka*, „Wychowanie w Przedszkolu” 1981, nr 10.
- Lipina S., *Aktywizowanie myślenia dzieci*, [w:] *Wychowanie i nauczanie w przedszkolu*, red. I. Dudzińska, Warszawa 1983, s. 275.
- Mystkowska H., *Rozwijamy mowę i myślenie dziecka w wieku przedszkolnym*, Warszawa 1991.
- Ratyńska H., *Literatura dziecięca w pracy przedszkola*, Warszawa 1990.
- Skrobiszewska H., *Książki naszych dzieci*, Warszawa 1971.
- Szeffler E., *Rola ilustracji książkowej w kształtowaniu uczniów klas niższych*, „Scholasticus” 1994 nr 5-62.
- Wągiel P., *Biblioterapia dzieci*, „Scholasticus” 1995 nr 1.
- Wójtowiczowa J., *O stymulowaniu językowych umiejętności porozumiewania się dzieci*, „Wychowanie na co dzień” 1997, nr 7-8.

